

אמר [השיב] ליה רב פפא: ארבעה דברים שאמרתי לבר [חזן] מתשלום נזק קאמינא, היות שבנזק אף בהמה חייבת, ובאדם נוספו עוד ארבעה דברים.⁽²¹⁾

אמר [שאל] ליה אביי: אמאי חייבת לשלם "ארבע דברים" והא המור הוא, והמור וכל בהמה שהזיקה אינו משלם אלא נזק! ?

אמר להו רב פפא: אם כן, זילו שומו ליה נזקה בלבד!

מדלא פירש רב פפא שישומו אותו כעבד, קא סלקא דעתין דלאו כעבד שיימינן ליה.

ופרכינן: והא כעבדא בעי למשיימיה [הרי צריך לשום אותו כעבד]! ?

אמר להו: אכן לכך נתכוונתי וזילו שיימוהו כעבדא!

אמר להו אבוה דינוקא [אבי התינוק]: לא בעינא שישומו אותו כעבד, משום דזילא ביה מילתא [גנאי הוא לבני] שיהא נישום כעבד.

אמרו ליה לאבוה דינוקא: והאיך אתה יכול למנוע לשום את בנך, הא קמחייבת ליה לינוקא [אתה גורם לו הפסד].⁽²²⁾

אמר להו אבוה דינוקא: לא יפסיד התינוק בכך היות ולבי גדיל [כאשר יגדל הילד] מפייסנא ליה בממון מדידי [משלי].⁽²³⁾

ומשמע שהוא הדין צער ריפוי ושבת. ודוקא אדם דאזיק אדם אין גובין נזק בבבל, אבל שור דאזיק אדם — גובין. [וכדעת רבינו תם דאי אפשר לתפוס אלא את המזיק עצמו ראה להלן הערה 27].

22. יש ללמוד מכאן שאדם הרוצה לבייש את עצמו תמורת תשלום, אין קרוביו יכולים למנוע אותו, אלא אם כן הם מתחייבים לפצות אותו על הפסידו הממוני — הגהות אשר"י ו"ים של שלמה". [ב"דקדוקי סופרים" הביא גירסא: לא בעינא, דזילא בי מילתא, ולפי זה אין ראייה לנידון הנ"ל].

23. קרובים שהפסידו בממון קרובם, שהלך למדינת הים, משום כבודו, כי נראה להם שאם לא יעשו זאת יבוא לזילותא, אם בא הוא אחר כך ותבע את פסידתו, מוכח מסוגיין שאינם יכולים להפטר בטענת בעבור כבודך עשינו, כי קרובינו אתה, כי היה להם לאבד משלהם בעבור כבודו — י"ם של שלמה" סימן ג.

אם סימא את עין חברו, על כן צריך המזיק לתת את דמי העין של עצמו, והרי הוא כאילו נחסרה עינו — בדמים.

וחכמים סוברים: התשלום אינו במקום העין שצריך להחסיר לו, אלא כאשר הוא משלם את דמי עינו של נזק, הרי הוא כקונה ממנו את עינו, וכאילו נסתלק הנזק בכך. [ראה מה שהובא להלן פה א הערה 38 מפירושו רש"י על התורה בגדר תשלום נזק].

ג. והנה להלכה קיימא לן אף לענין "כופר" כדעת חכמים דבניזק שיימינן [רמב"ם נזקי ממון יא א], אם כן יש לומר עוד: רבי אליעזר סבר בדניזק שיימינן כרבי ישמעאל, אבל חכמים פליגי עליה וסבירא להו בדמויק שיימינן את הכופר, וכל שכן בחובל ראשי איברים.

21. "מהדורא בתרא". וב"פני יהושע" פירש שרב פפא בר שמואל סבירא ליה דאין גובין נזק בבבל, היות והוא נישום כעבד, אבל שאר ארבעה דברים גובין בבבל, אף שלא שכיחי, וכדרכ פפא שגבה בושת בבבל [לקמן עמוד ב],